

Legitimní snaha firem vydělávat může někdy vést k nezodpovědnosti vůči člověku a životnímu prostředí. Platí to o mnoha producentech palmového oleje.

1 Rozdělte se nyní na 4 expertní skupiny a proveďte internetový průzkum na tato základní témata:

PALMA OLEJNÁ		VYUŽITÍ PALMOVÉHO OLEJE	
◆ typ plodiny:		◆ využití v domácnosti:	
◆ hlavní produkt:		◆ důležitá surovina v těchto průmyslových odvětvích:	
◆ sklizeň a zpracování:		◆ příklady výrobků v Česku, kde je obsažen:	
PĚSTOVÁNÍ PALMY OLEJNÉ		OBCHOD S PALMOVÝM OLEJEM	
◆ oblast původu:		◆ největší producenti (země):	
◆ oblast pěstování:		◆ růst produkce oleje v posledních desetiletích:	
◆ podnebí potřebné k pěstování:		◆ největší odběratelé (země):	

2 Expertní skupiny následně prezentují výsledky svého průzkumu spolužákům tak, aby si je mohli zapsat.

Poptávka po palmovém oleji stoupá - a rychle. V současnosti většina končí v tisících potravinových výrobcích - od margarínu po čokoládu a chipsy, přestože je také využíván v kosmetice a jako biopalivo do aut. Avšak cena je příliš vysoká. Abychom ukojili hlad po palmovém oleji, ničí se původní ekosystémy tropických rašelinišť a deštných pralesů ve prospěch nových a nových palmových plantáží. Jen v Indonésii je v současnosti přes 10 milionů hektarů.

3 Porovnejte výše uvedenou výměru indonéských plantáží s rozlohou Česka. Nezapomeňte na správné převody jednotek.

4 Problematika rozšiřování palmových plantáží na úkor deštného pralesa, samotné produkce palmového oleje a jeho spotřeby má mnoho aktérů. Přečtěte si osobní zповědi některých z nich.
(Pozn: Jednotlivé zповědi jsou inspirované skutečnými událostmi, avšak konkrétní jména jsou smyšlená.)

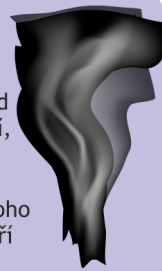
Dříve, než se odvodňovala a vysoušela rašeliniště, požáry nebyly v Riau tak časté a nebyly tak rychlé. Od března do dubna zde prý shořelo 20 tisíc hektarů lesa. Chytly i moje ananasovníky. Já i moje tři děti jsme se je snažili ochránit vodou z rašeliniště, ale oheň a vítr byly silnější. Přišli jsme o všechno. Ananasy z mého pole byly to jediné, co jsme mohli prodávat. Ale nejsme zdaleka jediní. Alespoň v tom nejsme sami.

Askar Narianja, drobný zemědělec z provincie Riau na ostrově Sumatra, Indonésie

Ten kouř je jedovatý. Nejdřív vysoušeli rašeliniště na západě, pak zapálili les, ale ten už byl suchý, proto jej teď nemůžou uhasit. Pořád nové a nové plantáže. Matka se dusí, nemůže dýchat, mám o ni strach. Ve městě prý mají masky k dýchání, my nemáme nic. Štípou mě oči. Mnoho lidí ve vesnici je nemocných. Někteří už umřeli.

Tingue, ostrov Sumatra

Při vypalování lesa zahynuli sloni a tygři. Nám se podařilo utéci. Ale nevím, kam jít. Nevím, co jíst. Zatím okusujeme mladé výhonky palem na okraji plantáže. Stříleli po nás. Proč? Oni mně vzali můj domov.

orangutan sumaterský

Ledové kaštany. Ty mám rád. Ty jsou dobré. Ty mi neberte. Že je v nich palmový olej? No a? Je v nich i cukr, kakao, sušené mléko a dalších 10 věcí.

Jaroslav Slaný, Česko

Jiný olej v kuchyni už dlouho nepoužívám. Je levný, nepřipaluje se, a proto je ideální na smažení. Jak a kde se získává? To nevím, nezajímá mě to.

Haris, Nové Dillí, Indie

Moc dobří lidé, tito pánové ze South Agri. Až bude palma plodit, dají práci našim lidem. Proč bychom jim měli bránit v založení plantáže? Kdo jiný sem do regionu přinese investice? Přece nechcete bránit rozvoji naší provincie. Prales nás nezaměstná! Že jezdím v jejich autě s jejich řidičem? Ale to jsou nesmysly, vy tomu věříte? Já pracuji pro naši zemi, nemohu přece chodit pěšky!

Fukmin Maisyal, viceguvernér provincie Východní Kalimantan

Ti lidé nás vyhnali z našeho domova bez náhrady. A malajská vláda ještě prezentuje produkty Sagling s certifikáty, které je garantují jako „udržitelné“. Copak je plundrování pralesa „udržitelné“? Sagling otrávil naše řeky, zničil naše posvátná místa, naši kulturu, náš způsob života. Tomu říkají „udržitelné“?

Bilong Oyoi, náčelník kmene Penanů

Když jsem se snažila naložit nádrž herbicidu na kolo, uklouzla jsem, upadla a vylila jsem ji na sebe. V nemocnici jsem řekla sestře, že mám v očích jed. Ani mně nevymyla oči, dala mi jen nějaké kapky do očí. Nejdříve jsem trochu viděla, ale po měsíci jsem cítila, jako by mi oko měla vylézt z důlku. Vidím už jen rozmazaně.

Yohanna, pracující na plantáži indonéské exportní firmy Asian Agri Group

4

Napište krátký fiktivní dopis, jehož odesílatelem bude jeden ze zmíněných aktérů. Adresátem může být opět jeden z nich, nebo kdokoliv dle vašeho uvážení. Obsahem dopisu může být např. prosba, stížnost, nebo prosté informování adresáta.

5

A na závěr: jak dlouho se již věnujete tomuto tématu? Spočítejte, kolik deštného pralesa bylo za tu dobu vykáceno. Výsledek přepočítejte na výměru fotbalových hřišť, ekvivalent jednoho hřiště se vykácí v průměru za 2 minuty.